

Från idé till första kapitlet
Svenåke Boström
Del 6, 4 december
Så fungerar Trestegsraketten

Hur ska din text bli den där fantastiska texten som alla älskar att läsa?

Det finns ett recept som jag nu efter ett par år med Sverigeförfattarna vet att jag inte är ensam om.

Skriv – läs – skriv om – läs – skriv om ...

När du så småningom känner dig nöjd med resultatet, då är det dags att lämna över till testläsare, lektor och korrektur. Då blir det garanterat ett par vändor till med ändringar.

Att dagstidningarna sedan länge slopat sina korrekturavdelningar, det märks tydligt i spalterna.

Trots att korrekturläsning tillämpas av alla bokförlag tror jag knappast att det finns någon bok som är helt utan korr-fel. Jag läser mycket och jag brukar för det mesta hitta något fel.

Men allt detta ska vi återkomma till efter nyår när kursen fortsätter.

När du landat i en skrivprocess är det bara att njuta av skapandet.

Kanske kan du hitta något användbart i det jag kallat för Trestegsraketten.

Det är min egen skrivprocess i tre steg. Om inte annat så får du några handfasta tips under dessa tre rubriker.

- **Inspiration**
- **Gestaltning**
- **Cliffhangers**

INSPIRATION

För mig är det de här tre stegen det handlar om när jag skriver och självklart handlar det först om att skriva på inspiration. Du kanske länge har laddat för det här skrivprojektet, eller så är det en ny idé som just dykt upp i ditt medvetande.

Hur som helst har du säkert under en tid levt med storyn och format en bild av händelseförlopp, karaktärer och miljöer.

Låt då din fantasi flöda. Låt storyn och karaktärerna flöda fram utan att fastna för mycket i detaljerna. Här gäller det i första hand att ta vara på din kreativitet och din fantasi.

Glöm alla tankar på förlagskontakter och kapitel-struktur. Fastna inte i att börja googla på konstiga ord eller udda begrepp. Bara skriv!

När du väl har skrivit klart ditt bokmanus,
det är då arbetet börjar!

Då kan du låta allt sjunka in ett tag innan du
börjar med steg 2. Läs igenom hela manuset
och gör anteckningar där du ser att
gestaltningen behöver bli bättre.

Vid nästa genomläsning är det dags att vässa
gestaltningen till perfektion.

GESTALTNING

När jag skrev min första bok i mitten av 70-talet anmärkte en av mina testläsare på att jag i boken benämnde en bensinmack med dess namn, alltså varumärket, och även namngav en livsmedelsbutik.

Han tyckte att det var dumt eftersom båda ställena kunde vara borta om några år och då bara skulle ge boken en stämpel som ”out of date”.

Med tanke på att bensinmacken tillhörde Gulf och butiken var en lokal livsmedelskedja som för länge sedan är borta, så visade det sig vara en relevant kommentar.

Principiellt kan man naturligtvis ha olika uppfattning om detta. Även utifrån aspekten av smygreklam. Journalisten och lektören Ingela Hofsten skriver utifrån detta perspektiv följande på sin blogg:

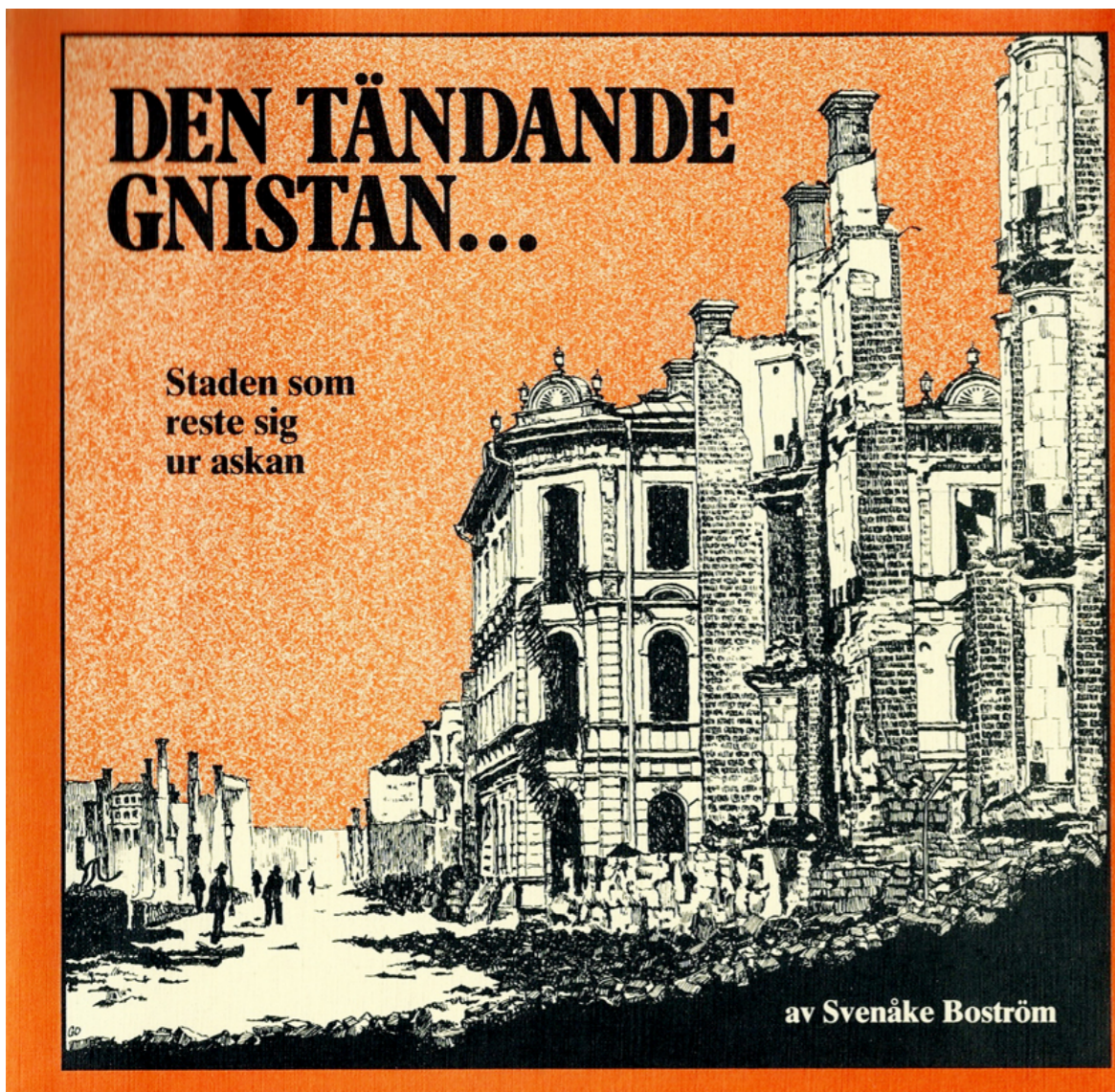

*Detta gör att jag tycker att varje skribent som är i färd att nämna ett specifikt varumärke ska fundera på syftet med namndroppandet. Räcker det att skriva smarttelefon, suv eller designkavaj eller får jag fram nån viktig information om personer eller miljöer genom att nämna varumärkena?
Ingela Hofsten, Sundsvall.*

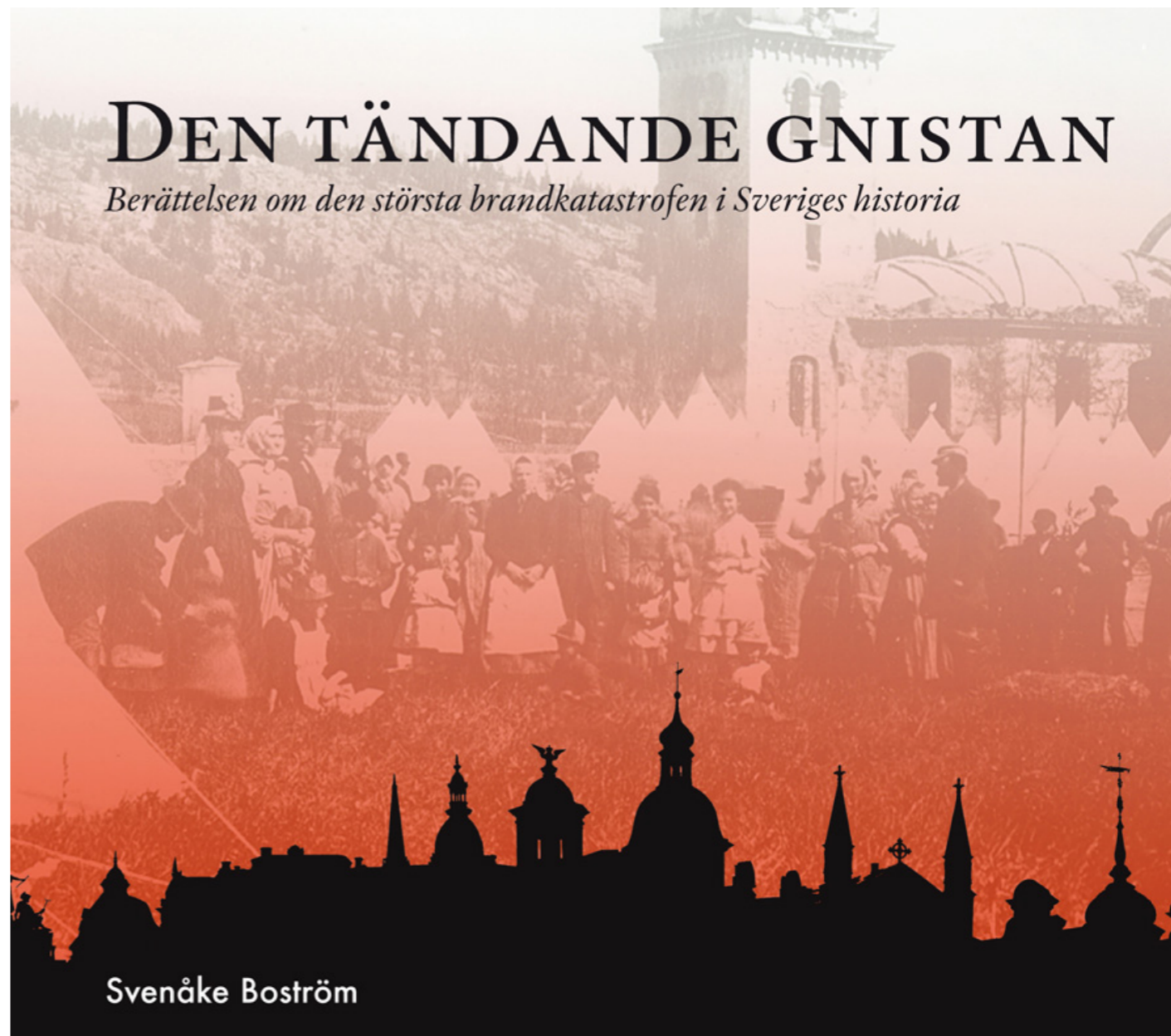
www.ingelahofsten.se

Jag råkade ut för samma problem när jag skulle ge ut en ny upplaga av min bok om Sundsvallsbranden, ”Den tändande gnistan”.

Första upplagan utkom 1988, alltså till 100 årsminnet av branden. Då var det min dåvarande arbetsgivare Sundsvalls tidning som gav ut boken. Andra upplagan blev den första boken från mitt nystartade förlag Design Sundsvall, 2011.

1:a upplagan, 1988.

2:a upplagan, 2011.

I första upplagan refererade jag till olika byggnader och namn som inte fanns kvar när den nya upplagan skulle tryckas. Det blev jag snabbt uppmärksam på när jag satte mig att gå igenom texten och jobbade med en ny design för boken. Bland annat hade jag kallat ett hus med en galleria vid Stora torget för Forumhuset.

Forumhuset var ett namn som möjligen lever kvar hos många äldre sundsvallsbor. Sedan dess har gallerian bytt namn ett par gånger.

Den här gången var det ingen tvekan. Det blev att omformulera flera liknande namn och begrepp i boken, för att även nutidens läsare skulle förstå vad det handlade om.

Nu blev det mer neutrala namn som lever vidare även om verksamheten byter namn.

Det här är bara en liten del av det vi kallar gestaltning. Alltså att på ett trovärdigt och intresseväckande sätt beskriva miljö och händelser så att det fångar läsaren.

En av de reaktioner jag fick på min roman Sofia Bugges sigill var ”När man läser bokens miljöbeskrivning är det så att man känner dofterna, som om man vore på plats.”

Här kommer den verkliga känslan in. Känslan för detaljerna, och att kunna beskriva dem så att läsaren känner sig vara mitt i händelsernas centrum. När du skriver kliver du själv in i händelsen, ser den miljö du skriver om, känner atmosfären, lukterna och allt omkring dig. Och beskriver det på ett levande sätt.

Som jag nämnde i det förra avsnittet är det naturligtvis en ovärderlig hjälp att ha varit på den plats, eller i den miljö du beskriver. Att till exempel beskriva en färd i ett segelflygplan utan att själv ha åkt med blir inte detsamma som om du själv åkt med. Att själv ha suttit där uppe mellan himmel och jord och njutit av stillheten och den långsamma flykten över landskapet.

Jag läste nyligen om en författare som tagit dykcertifikat för att på ett trovärdigt sätt kunna beskriva just detta i sin kommande bok. Om din nästa bok är en modern variant på "Mordet på Orientexpressen", kanske en pryö-vecka på X3000 är en bra investering. En vanlig tågresa räcker nog inte. Det gäller att komma bakom kulisserna.

När du sedan läst igenom ditt manus med utgångspunkten att vässa gestaltningen, då är det dags att bearbeta texten ännu en gång. Upprepa steg 2 för att se om du någonstans gått för fort fram i texten. Om du kan vässa gestaltningen ytterligare i några avsnitt.

När det är klart är det dags för Steg 3, Cliffhangers.

Cliffhangers

Scenen där hjälten hänger i fingertopparna på randen till en klippa, ett höghus eller liknande, är så vanlig i actionfilmer att det blivit benämningen på ett fenomen i litteratur och film.

Det finns väl inte en tv-serie utan att varje avsnitt avslutas med en cliffhanger. Något som får oss tittare att med spänning se fram emot nästa avsnitt. Eller på play-kanalen snabbt leta upp nästa avsnitt.

Om du är en författare som noga planerar ditt skrivande och haft din storys utveckling klar för dig hela tiden, då har du säkert också planerat dina cliffhangers. Vare sig du gjort det eller inte är det ändå dags för sista finslipningen av ditt manus. En genomläsning enbart koncentrerad på dina cliffhangers.

I min kommande bok hade jag detta i åtanke genom hela skrivprocessen. Så i vissa kapitel kom det som en naturlig del i texten. När jag sedan tog tag i detta steg 3 i min skrivprocess så ledde det till att jag skrev om slutet av flera kapitel. Att jag också flyttade om några kapitel för att skapa ett mer spännande flyt i texten och bättre cliffhangers.

”Var jag rädd för att dö? Inte för själva döden, men ingen vill väl dö redan vid 60. Nu är medellivslängden för män 80+. Jag skulle ju missa så mycket av livet om jag checkade ut nu. Livet efter detta då? En verklighet som funnits där ända sedan de tidiga tonåren, men som kommit mer och mer i skymundan. Det var så mycket annat som tog plats i livet. Livet kom emellan helt enkelt.

Jag blev påmind om detta där jag låg, utlämnad åt den allt mer slamrande maskinen.”

Om jag varit
en humla

Svenåke Boström

Så slutar ett av kapitlen
i boken med
arbetstiteln Om jag
varit en humla.

En självbiografisk bok
med två parallella spår.
Dels ett intressant liv
under drygt 30 år i
mediebranschen.

Om jag varit
en humla

Svenåke Boström

Dels existentiella frågor efter två omvälvande sjukdomsbesked. Ett som ledde till en fyra timmar lång operation, och ett som inte gick att göra något åt.

Se där, då har jag helt plötsligt skapat en cliffhanger även här :)

Som läsare frågar man sig först vad det var för operation jag var tvungen att genomgå. Och vad var det för omvälvande sjukdomsbesked som inte gick att göra något åt?

I ett annat kapitel berättar jag om Sundsvalls Tidnings och övriga tidningsvärldens väg in i den digitala verkligheten. Avslutar kapitlet så här:

Med stor entusiasm klev jag i slutet av 80-talet in i projektet ST90. Ett projekt som skulle ta oss in i den nya digitala världen. Då var internet ännu ett relativt okänt begrepp. Det blev det ändring på fyra år senare i samband med riksdagsvalet och ett berömt epostmeddelande mellan två välkända statschefer.

Inte så dramatiskt, som förra exemplet, men här uppstår i alla fall ett par frågor som förhoppningsvis får läsaren att bläddra vidare.

Vad hade riksdagsvalet att göra med internet och vilka var de två statscheferna?

Det är metoden för cliffhangers. En eller ett par obesvarade frågor, eller en spännande handling som man bara måste få veta fortsättningen på.

Så fungerar min skrivprocess.
Hoppas att du fått någon hjälp och
inspiration av mitt sätt att arbeta fram ett
bra manus. Om du har några frågor, posta
dem gärna här på denna FB-sida, eller
skicka ett mejl till mig.

svenake.bostrom@gmail.com

Tack för i dag!

Jag återkommer efter nyår
med nya avsnitt i Skrivarskolan

- Behovet av korrektur och lektörer
- Så tänker en förläggare
- Förlagsavtal

Varma hälsningar
Svenåke Boström